

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanråd

Camilla Gunell

Föredragande

Byråchef

Helena Blomqvist

Justerat

Omedelbart

.....

.....

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 57

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om
minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön

COM(2018) 340

ÅLR 2018/4460

104 S4

Beslöts att skicka skrivelsen enligt **bilaga 1 S418E30** till lagtinget för
samråd.

PROMEMORIA OM EU-KOMMISSIONENS FÖRSLAG

1. Uppgifter om EU-kommissionens förslag

Förslagets namn: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön

Förslagets COM-nummer: COM(2018) 340

2. Uppgifter om ansvarigt ministerium och ansvarig tjänsteman i riket

Ansvarigt ministerium i riket: Miljöministeriet

Ansvarig tjänsteman i riket: Konsultativ tjänsteman Merja Saarnilehto

3. Uppgifter om ärendets beredning i landskapet Åland

Diarienummer: ÅLR 2018/4460

Ansvarig tjänsteman vid LR: Byråchef Helena Blomqvist/ Miljöingenjör Mona Kårebring-Olsson

Ansvarig minister vid LR: Vicelantråd Camilla Gunell

Behandling vid Ålands lagting: X Samråd I-ärende

Datum då promemorian föredragits: 11.6.2018

4. Förslagets huvudsakliga syfte och innehåll

Det föreslagna direktivet syftar till att förebygga och minska vissa plastprodukters inverkan på miljön, särskilt vattenmiljön, och på människors hälsa samt att underlätta övergången till en cirkulär ekonomi med innovativa affärsmodeller, produkter och material och därigenom bidra till den inre marknadens goda funktion. Direktiv föreslås gälla ett antal plastartiklar för engångsbruk och fiskeredskap som innehåller plast.

Förslaget kompletterar EU:s befintliga avfalls- och vattenlagstiftning, särskilt avfallsramdirektivet, direktivet om förpackningar och förpackningsavfall, ramdirektivet om en marin strategi och direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, men även lagstiftningen om mottagningsanordningar i hamn för fartygsavfall, vilken för närvarande håller på att ses över. Dessutom kompletterar förslaget den planerade översynen av förordningen om fiskerikontroll, varvid

bestämmelser för rapportering om förlorade redskap och om bärgning av förlorade redskap förväntas skärpas.

Plast definieras som ett material bestående av en polymer i den mening som avses i artikel 3.5 i förordning (EG) nr 1907/2006 till vilken tillsatser eller andra ämnen kan ha lagts till och som kan användas som huvudsaklig strukturkomponent i slutprodukter, med undantag för naturliga polymerer som inte har modifierats på kemisk väg.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att betydligt minska förbrukningen av livsmedelsförpackningar och muggar i form av plastartiklar för engångsbruk.

Vissa plastartiklar för engångsbruk för vilka alternativ redan finns på marknaden ska förbjudas. Det gäller bomullspinnar, bestick, tallrikar, sugrör, omrörare för drycker och ballongpinnar.

Dryckesbehållare som är plastartiklar för engångsbruk som har korkar och lock som till en betydande del är gjorda av plast ska förblir fästa vid behållaren när denna används i stället för att spridas i naturen.

Krav ställs på märkning av vissa plastartiklar för engångsbruk för att undvika att dessa bortskaffas på ett olämpligt sätt, till exempel spolat ned i toaletter, och för att informera konsumenterna om de potentiella följderna av olämpligt bortskaffande av avfall när det gäller marint skräp och de lämpligaste avfallshanteringsmetoderna. Dessa krav gäller våtservetter, sanitesbindor, tamponger och ballonger.

Förslaget innehåller bestämmelser om system för utökat producentansvar för vissa plastartiklar för engångsbruk och för fiskeredskap som innehåller plast. De allmänna minimikrav för system för utökat producentansvar som finns i direktiv 2008/98/EG om avfall gäller för dessa system, men här fastställs även särskilda och ytterligare krav beträffande tillverkarnas finansiella ansvar, särskilt för medvetandehöjande kampanjer och, när det gäller plastartiklar för engångsbruk, även för uppstädning av skräp. De plastartiklar för engångsbruk som omfattas av utökat producentansvar är

- livsmedelsbehållare som är avsedda att konsumeras direkt ur behållaren utan någon ytterligare beredning, utom dryckesbehållare, tallrikar och paket och omslag som innehåller livsmedel,

- paket och omslag av ett flexibelt material som innehåller livsmedel som är avsedda att konsumeras direkt ur paketet eller omslaget utan ytterligare beredning,
- dryckesbehållare,
- muggar,
- tobaksvaror med filter och filter som marknadsförs för användning i kombination med tobaksvaror,
- våtservetter,
- ballonger och

– tunna plastbärkassar

Senast 2025 ska 90 % av dryckesflaskor i plast för engångsbruk samlas in.

Åtgärder ska vidtas för att höja medvetenheten om hur nedskräpning och olämpligt bortskaffande av avfall påverkar miljön, särskilt vattenmiljön, och om de alternativ som finns för återanvändning och avfallshantering. Detta krav gäller för de artiklar som det utökade producentansvaret gäller samt för sanitetsbindor och tamponger.

Ytterligare innehåller direktivförslaget krav på att i samarbete med Europeiska miljöbyrån samla in data om mängden livsmedelsförpackningar och muggar i form av plastartiklar för engångsbruk och informera om åtgärder som vidtagits. Därutöver ska regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt direktivet fastställas.

5. Förslagets förhållande till landskapet

Enligt 18 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i frågor som gäller natur- och miljövård, friluftsliv och vattenrätt.

Förebyggande av avfall och avfallshantering regleras i dag i renhållningslagen men en ny landskapslagstiftning i form av en blankettlag av rikets avfallslag är under behandling. Kommissionsförslaget kan leda till ändringar i blankettlagen men dessa förväntas inte bli omfattande. Det kan bli aktuellt med särskilda Ålandsanpassningar för att genomföra det utökade producentansvaret. Kommissionsförslaget passar väl in i arbetet med den åländska plaststrategin som planeras vara färdig under hösten.

6. Förslagets handläggning i riket och EU:s institutioner

Miljöministeriet bereder ett förslag till statsrådets skrivelse till riksdagen (U-skrivelse) om förslaget. Rådet har inlett behandlingen av förslaget i arbetsgruppen för miljö. Det är ännu inte klart exakt hur förslaget ska behandlas i Europaparlamentet.

7. Subsidiaritetsprincipen

Förslagets rättsliga grund är artikel 192.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), vilket inbegriper antagandet av gemensamma regler för miljö. Enligt kommissionen kan marint skräp endast förebyggas och minskas på ett effektivt sätt genom samstämmiga och övergripande strategier och åtgärder på EU-nivå.

Landskapsregeringen anser att förslagets rättsliga grund är korrekt och att det är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

8. Landskapsregeringens ställningstagande till förslaget

Landskapsregeringen anser att åtgärder för att minska spridningen av plaster och mikroplaster i miljön och särskilt i den marina miljön är mycket angelägna och nödvändiga. Landskapsregeringen stöder därför förslaget och anser att det är relevant med åtgärder på EU-nivå.

Landskapsregeringen anser att det är viktigt att regelsystemet blir så enkelt som möjligt för enskilda, företag och myndigheter, särskilt gällande det föreslagna utökade producentansvaret.

9. Distribution av landskapsregeringens ställningstagande

Huvudsaklig adressat:	Ålands lagting
För kännedom internt:	LR:s specialrådgivare i Bryssel Enheten för rättsliga och internationella frågor Lagberedningen